

# NÉPI EGYSÉG

POLITIKAI NAPILAP

Felelős szerkesztő:

Kurkó Gyárfás

Bejegyezve a brassói törvény-

széken G. II. 1768/1944 szám alatt

Engedélyezte: Cenzura Miltară

a Presel sub No. 1437. 7. X. 1944

## A Magyar Népi Szövetség új harci korszakát nyitotta meg Kurkó Gyárfás brassói beszéde

**Törhetetlen egységben a román demokráciával az ország ujjaépítéséért — „Kisöprjük a reakciós és sovíniszta maradványokat” — mondotta az országos elnök**

A Romániai Magyar Népi Szövetség brassómezei szervezete vasárnap, augusztus 26-án tartotta meg nagygyűlését Brassóban.

Ez a nagygyűlés tulszárnyalta jelentőségében a megyei nagygyűléseket. Sőt az egész romániai magyarság életének egyik legkiemelkedőbb eseményévé avatta a brassói nagygyűlést Kurkó Gyárfásnak, a Magyar Népi Szövetség országos elnökének beszéde. Riadó volt ez a beszéd. Harci riadó, mely az ország lakosságának jelentős hányadát, két millió magyart állított csatarendbe az egyre erősödő demokráciánkat és egyuttal a romániai magyarság létét is veszélyeztető újból nekiküzdött fasizista reakció ellen.

Kurkó Gyárfás szavai nyomán mindenfelé új harcba kezd az ország demokrata magyarságát magába foglaló független szervezet, a Magyar Népi Szövetség. Vége szakadt annak a timpotított hangú időszaknak, amikor a reakció-okozta sérelmek leplezése, a panaszok visszafojtása jellemezte a romániai magyarság maga-

tartását. Vége kellett hogy szakadjon annak az időszaknak. Mert amíg a magyarság az ország többi demokratikus tömegeivel együtt magába fojtotta a bírálat hangját, hogy ne zavarja zsenge demokráciának fejlődését, addig a reakció kihasználva a harci csendet, egyre hivalkodóbban bujt elő a föld alól, ahova az ország demokrata tömegeinek augusztus 23-iki és főként március 6-iki lépése kényszerítette. Egyre vakmerőbben szegezte fegyverét demokráciánknak, egyre nyilvánosan bitorla lábba a magyarság jogait a demokratikus kormányintézkedések elszabotálásával, vagy hamis alkalmaszásokkal. A reakció vakmerősége már oda nőtt, hogy demokrata kormányunk törvényrendeleteit bent a minisztériumokban is meghamisították az ottlevő reakciók.

A reakció ga'ád fondorlatai ellen most országsszerte végső csapásra lendülnek Románia demokrata tömegei Groza Péter demokratikus kormányával, a nép kormányával az élen. Kurkó Gyárfás beszéde

biztosította annak, hogy ebben a harcban ki fogja venni a részét Románia egész magyarsága is, mely a Magyar Népi Szövetség révén eddig is egyik fontos harci egysége volt a romániai demokráciának, egyik erős támogatója Groza Péter kormányának. Ebben a harcban a Magyar Népi Szövetség nem fog megállni mindaddig, amíg a romániai magyarság meg nem kapja teljes jogegyenlőségének a biztosítását, amíg teljesen diadalra nem jut országunkban a demokrácia. Szép énekszavakkal járult hozzá a nagygyűlés résztvevőinek gyönyörködtetéséhez a Brassói Magyar Népi Dalárda Lengyel B. László karnagy vezetésével. A gyűlés elején Berzsenyi-Kodály a „Magyarokhoz” c. ódáját énekelte, míg a végén Petőfi-dallal bucsuztatta a MNSZ székházának udvarára tömörült több ezer főnyi tömeget.

A nagygyűlés résztvevőinek ütemes jelzavakba csorduló lelkesedése közepette lépett a mikrofon elé Lukács Béla földműves, a barcaufalusi MNSZ elnöke, hogy megnyissa a nagygyűlést.

lőlethől származó reakciós erők végleges felszámolásában. Beszédét a román-magyar testvériség éltetésével és a reakció kárhözátásával fejezte be.

### „Nem akarunk többé elnyomottak lenni”

Az ifjúság nevében LAY Albert emelkedett szóra.

— A mai ifjúság — mondotta — az elnyomás sötét éveiben nőtt fel, de a felszabadulás első napjaiban is tudta már, hogy tennie kell valamit. Az ifjúság volt az első, amely felsorakozott a MNSZ táborába. Igyekezünk felrázni minden ifjút. Fáradtságunknak meg is volt az eredménye. Nagy részünk van a város és a vidék megszervezésében s mi lettünk a szervezet legerősebb oszlopa.

— Igyekezünk barátságunkat kimélyíteni az együttélő nemzetek ifjaival a Haladó Ifjúság szervezetén keresztül. Örömmel nyújtjuk kezünket a többi nemzetek ifjainak és részt akarunk venni az ország ujjaépítési munkájában, de elvárjuk és megköveteljük, hogy mint jogos egyenrangú feleket ismerjenek el és tárgyilagosan bírálják munkánkat. Nem akarunk többé elnyomottak lenni, hanem élvezni akarjuk a jogos szabadságot, mert mi itt születünk, itt élünk és itt akarunk meghalni.

A következő felszólaló DAVID Sándor, a MNSZ brassómezei szervezetének elnöke volt, aki részletesen beszámolt a szervezeti munkáról és egyben feltárta a hiányosságokat is, amelynek kiküszöbölésére hívta fel a jelenlévőket.

A beszéd ismertetésére legközelebbi számunkban visszatérünk.

Ezután hatalmas tapsvihar és szünni nem akaró eljénzés közepette KURKÓ Gyárfás országos elnök lépett a mikrofon elé és a tömeg feszült figyelmére és önkéntelenül ki-törő tetszésnyilvánításai között mondotta el nagyfontosságú beszédét.

### „Annyi a jogunk, amennyit ki tudunk harcolni”

— Testvérek! — kezdte beszédét Kurkó Gyárfás. — A Romániai Magyar Népi Szövetség központjának üdvözlését hozom. Legelső brassói nagygyűlésünkön azt mondtam, hogy annyi a jogunk, amennyit ki tudunk harcolni. Ezt ma megismétlem. Sem több, sem kevesebb jogot nem igényelhetünk magunknak annál, amit ki tudunk vívni. Ezt nem akarja, vagy nem tudja megérteni Brassó magyarsága. Nem a kávéházakban, sem pedig a szobák vagy műhelyek mélyén való suttogással kell folytatni a nemzetiségi politikát, hanem nyíltan ki kell állni az ellenség elé. Meg kell mondanunk mi fáj, hogy mit akarunk. Jogainkért harcolni kell vívni! A harcban nem állunk egyedül, szövetségeseink is velünk vannak.

Ha visszapiillantást vetünk az elmúlt időkre, tagadhatatlan, hogy szervezetünk emberfeletti munkát végzett, de szegény volna, nem elismerni a hibákat is. Hibák voltak szinte minden szervezetnél. Ha ezeket a hibákat elkedőznénk, nem követnők a Magyar Népi Szövetség egészséges politikai vonalát. A demokrácia ereje az őszinteségben rejlik, a tények tiszta feltárásában, hogy a felfedett hibákon okulva, munkánknak újabb egészséges lendületet adjunk.

El kell ismernünk, hogy szervezeteink kezdetben nehézkesen bontakoztak ki. Nem jutottunk el mindenhová, és talán

ennek tudható be, hogy egyes helyeken az általoldali szektáriánizmus képviselői kerekedtek felül, ami nem egészséges és amit a komoly munkás nem vall magának. Ez is az áldemokrácia egyik válfaja. Másutt teljesen a reakció kezébe került a vezetés. Az elfogultság bármilyen alakot is öltön, mindenképpen egészség-telen.

A Magyar Népi Szövetség a romániai magyarság egyetemes demokratikus szerve. Fel kell ölelnie az egész magyarságot társadalmi rétegződésre való tekintet nélkül. Itt ebben a szervezetben a helye a magát kommuniztának valló munkásnak éppenugy, mint a demokrata értelmű püspöknek és gyárosnak is. Aki a magyarság demokratikus jövőjét szívén viseli, bárki legyen az, bármilyen társadalmi réteghez tartozzék, baráti kezét nyújtunk neki. De aki csak rombolni akar és a munkát akarja felámasztani, könyörtelenül ki-űrtjük sorainkból. Szervezetünk csak nehézségek árán bontakozott ki és ez súlyosan kihatott az ország magyarságára éppenugy, mint a román demokráciára. Mialatt egymás között surlódtunk és nem akartuk megérteni az idők parancsát, a magyar munkásság és földművesség szenvedett. Egyes helyeken úgy összeavarták a tömeget, hogy azt se tudta, hányadán van. Nem tudták megkülönböztetni a Magyar Népi Szövetséget a testvérszerve-

### A brassói MNSZ fogadalmá

Beköszöntő szavai után a Magyar Népi Szövetség brassói szervezete nevében POZSAR András üdvözölte a megjelenteket.

— Testvérek! — mondotta — a héten ünnepeztük meg augusztus 23-ikát, azt a napot, amelyen a romániai demokrácia most egy éve elkötelezte magát, hogy a világ békeszerető népei mellett felveszi a küzdelmet a fasizmus ellen. Hogy ezt megtehetette, köszönheti a dicsőséges Vörös Hadseregnek és a Szovjetszövetség bölcs vezetőjének, Sztálin vezértábornagynak. A romániai nép nagy áldozatokat hozott a fronton és az ország belső életében, ugyanakkor a magyarság is kivette részét az ország ujjaépítésében. A közös harc eredménye volt a március 6-án megalakult széles népi kormány, Groza Péter miniszterelnökkel az élen. Ezt követően jött a földreform, s az ország ujjaépítésére megindult a nagy munka.

A testvérszervezetekkel, főleg a Kommunista Párttal benső a kapcsolatunk. A

Groza-kormány támogatásában a legőszintebben veszünk részt. Tudjuk azt, hogy a MNSZ nagy barátja a miniszterelnök, s a kormány is törvényeivel és rendeleteivel az ország igazi demokráciáját szolgálja.

A brassói MNSZ fogadja, hogy hű marad azokhoz az elvekhez, amiket éltarcsa elődje, a Madosz a zászlajára irt, s mit a MNSZ közel egy éve átvett, hogy építi a békét az ittlakó népek között, résztvesz az ország belső ujjaépítésében, s minden erejével azon lesz, hogy a vezetői által lefektetett alapelveket megvalósítsa.

— Eljen a Magyar Népi Szövetség! Eljen Kurkó Gyárfás országos elnökünk! Fejezte be beszédét Pozsár András, a brassó-városi szervezet elnöke.

A hatalmas udvart betöltő tömeg tomboló lelkesedéssel üdvözölte Kurkó országos elnököt. A percekig tartó tapsvihar és eljénzés miatt a következő szónok csak későre juthatott szóhoz.

### „Sorsunk saját kezünkbe van letéve”

A nők nevében ILLYÉS Borcsa emelkedett szóra.

Országunknak ma demokratikus kormánya van élen Groza Péterrel — mondotta. — Ennek a kiharcolásában mi is részt vettünk, erre mi nők is büszkéek vagyunk. Groza Péter kormánya bizalommal tölt el bennünket.

Ami munkánk is kellett ahhoz, hogy kormányra kerüljön és a mi munkánktól függ, hogy teljesithesse nehéz feladatát. Felelősek vagyunk mindnyájan. Sorsunk saját kezünkbe van letéve, hogy ki harcoljuk jogainkat, hogy eltüntessük évtizedes sérelmeinket.

Ma a félreállítás, nemtörődomség bűn. Meg kell magyaráznunk asszonytársainknak, hogy nincs semlegesség, nincs félrehúzdás. Aki nem áll az építők közé, az gyengíti sorainkat. Akarva, nem akarva saját népe és gyermeke ellen harcol és a reakció táborát erősíti. Ilyés Borcsa beszédét a román és magyar nők testvéri egybefogásának éltetésével fejezte be.

NAGY Miklós a magyar munkásság nevében beszélt. Üdvözölte a jelenlévőket, majd augusztus 23-a jelentőségét méltatta a magyar demokrácia szempontjából. — Utalt arra, hogy augusztus 23-án a ma-

gyarság visszanyerte szabadságát és hozzákezdhetett a demokratikus szervezkedéshez. — Ezután a magyar és román demokrácia küzdelmének azonos célkitűzéseire mutatott rá. Hangoztatta, hogy törhetetlenül folytatnia kell a harcot a reakció ellen, amelyet a magyarság soraiban is megtalálhatunk. A demokráciát nem egy embernek kell felépíteni, hanem vállalva kell harcolni annak megvalósításáért.

### Csak egyetlen demokrácia van!

Ezután SZÁSZ István szerkesztő emelkedett szóra és rámutatott arra, hogy az értelmiség a multban vajmi keveset tett a demokrácia érdekében. Mialatt a munkásmozgalmak öntudatos éltarcsái a börtönökben színlódtak, az értelmiségiek nagyrésze anyagi érdekeket hajszolva, egymásután szolgált ki a különböző reakciós rendszereket. Utalt a Magyar Párt, majd a Magyar Népközség felőlős vezetőinek népáruló politikájára, amely mindig össze tudta egyeztetni érdekeit a reakciós hatalommal.



zetektől, és ezzel teljesen megzavarták egészséges kibontakozásunkat.

Az egész magyarságnak tudnia kell, hogy a Magyar Népi Szövetség független nemzetiségi politikai szervezet. S mint ilyen, egyenlő félként szövetségben állunk az ország többi demokratikus szer-

## „Egyetlen utunk van: a Magyar Népi Szövetség útja”

Ahhoz, hogy jogainkat kivívjuk, tömegeinknek szorosan fel kell zárkózniuk szervezetünk köré. Ha mindenki a saját feje után menne, odajutnánk, ahol 25 éven keresztül voltunk.

Mindenkinek meg kell értenie, hogy csak egy utunk van, az az út, amelyen a Magyar Népi Szövetség halad. Ez az út az igazi demokrácia útja és annak a demokráciának útja is, amely elismeri teljes nemzeti jogegyenlőségünket. Ezt a jogegyenlőséget Sztálin generálisizmusz távirata biztosította számunkra. Aki nem tud felemelkedni a kisebbségi sorsból a nemzetiségi jogegyenlőség megértéséig, az nem állhat a magyarság élén. Nem vagyunk kisebbségek!

Ahol egészséges szervezeteink vannak, ott ez meg is valósult.

Jogainkat nem ingyen adták, harcolnunk kellett érte. Hiába hozza a kormány egészséges törvényeit, ha azok valóra váltását nem igyekezünk kiharcolni. Jogainkat nem lehet süttőgással megszerezni. Tanuljunk meg harcolni a jogokért. Ne várjuk, hogy minden készen az önkéntesek. Ne felejtsük el, hogy a Maniu klíkk ugyanazt a politikát akarja folytatni a reakciós hatóságokon keresztül, amit folytatott, amikor kormányon volt. Ennek tudatára az a sok zír avar is, ami az állampolgárság körül keletkezett. A bécsi döntés megszüntével minden kétség

vezetével. Szervezeteink utasításait saját központjukról kapják. Ahol ezt nem tartják be, ott majd úgy fogunk intézkedni, hogy olyan vezetőket állítsunk az élre, akik a nép akaratát szem előtt tartva tudják azt, hogy egyetemes népi politikát kell folytatnunk.

eltűnt e tekintetben. Aki 1940-ben állampolgár volt, az ma is az, tekintet nélkül arra, hogy optált-e vagy nem. Mégis a mikor Északkelet-Erdélyből visszajöttek egyes magyarok, összefogtak és elhurcolták őket arra hivatkozva, hogy magyar állampolgárok. Ez nem a kormány műve volt, hanem az államgépezetben levő reakciósok romboló tevékenységének a rovására írható.

### Harc a reakció ellen

Ki kell takarítani őket! Az államgépezetnek a megtisztulása azonban nem valósulhat meg, ha nem állunk a kormány mellé. Az állampolgárság illeténi való félremagyarázása magával hozott egy csomó sérelmet, amelyeknek orvoslásáról nekünk kellett gondoskodnunk. Szervezeteink emberei, ahelyett, hogy kint végezhetnék volna munkájukat a nép között, az akták mellé kényszerültek. A CASBI körül ugyanilyen visszaélések történtek. Az idegen javak ellenőrzéséről szóló törvény alapján szegény munkásemberek munkáját zavarták meg arravaló hivatkozással, hogy idegen állampolgárok. Mindössze csak azokkal a gyárosokkal és nagykereskedőkkel tettek kivételt, akik le tudták őket kényeztetni. Most azonban rend lesz ezen a téren. Egyesek ezek közül a reakciós hatóságok között máris börtönben vannak és a többiek is oda fognak kerülni.

## „A zászló nem mosogatórongy”

Ez a reakciós ténykedés vont a maga után azt is, hogy egyes hatóságok közegek tömegesen hurcolták el a magyarokat azon a címen, hogy idegen állampolgárok. Míg ez a tervszerű antidemokratikus munka folyt, mi magunk között rágódunk, vagy a zászló-kérdést tekintettük első nemzetiségi problémánknak. Nem azzal foglalkoztunk, hogy mint szerezzük vissza a minket megillető helyeket a közhatalomtól, a vasutól, hanem a zászló-kérdésről vitatkoztunk. A demokrácia nem tiltotta meg a magyar zászló használatát. De addig, amíg ezt a zászlót csak romokra tizhetjük, amíg provokáljuk vele a román reakciót és kitesszük a magyarokat annak, hogy őket megverjék, addig fölösleges, hogy vigyük. A zászló nem mosogatórongy, hogy hurcoljuk ha kell, ha nem. Mi tiszteljük minden nép színeit, de elvárjuk, hogy a miénket is tiszteltben tartsák. Azt akarjuk, hogy amikor a magyar zászlót kiwisszük, ne két ellentétet állítsunk szembe és igazsuk egymás ellen, hanem azt juttassuk kifejezésre, hogy testvéri egyetértésben akarunk dolgozni a román néppel.

Még egy mulasztásról kell megemlékeznem. Az állatheszlóztatások egészség-telenül történtek. Voltak, ahol az utolsó jármós állatot is kifogták, míg másutt még mindig 8–10 jószág áll az istállóban. Ezeknek a mulasztásoknak az orvoslása a Magyar Népi Szövetség politikai feladata, hogy leleplezze az ilyen intézkedések elkövetőit.

A demokráciának tartalmat kell adnunk, mert különben csak üres szólam marad. Kormányunk tisztában van azzal, hogy csak akkor beszélhetünk demokratikus Romániáról, ha egészséges nemzetiségi politikát folytat. Ezt az egészséges nemzetiségi politikát szabotálják azok a fasiszták és reakciós közegek, akik még bent vannak az államgépezetben.

## „Ha kell fegyverrel a kézben!”

Miután országos központunkat a szükséges formában életre hívtuk, szafosztályaink megkezdtek a kimutatások elkészítését a romániai magyarság helyzetéről, alátámasztva adatokkal mindazokat a sérelmeket, amelyek a magyarság rovására még történnek. A Magyar Népi Szövetség 30 tagú küldöttsége Bukarestbe utazott, hogy a kormánnyal felvegye a tárgyalásokat. Ezekkel a tárgyalásokkal a romániai magyarság jogait akartuk tisztázni,

re, mint azé a Maniué volt, akinek önkéntes csatákra vették le a magyarok fejét.

Az ország társadalma egy emberként áll a Groza-kormány mellé és tiltakozik az ilyen reakciós fondorlatok ellen, amelyek a kormánnyal félre akarják állítani. Elég volt a 25 éves áldemokráciából, ahol minden jogunktól megfosztottak és valóságos rabszolgasorsba döntöttek. Hogy milyen alapos munkát végeztek, azt bizonyítja, hogy csak Délerdélyben 250 elemi iskolára van szükségünk, hogy saját anyanyelvünkön tanulhassanak gyermekeink. Aki arra tör, hogy ez ne valósulhasson meg, az nem csak a román demokráciával, hanem az egységes 2 milliós magyarsággal is szembekezdül. Abból a demokráciából, amely 25 éven keresztül csak legionárius és nyilasfiókat szült, nem kérünk többet!

Mint már mondtam, országos küldöttségünk Bukarestben tárgyal. A minisztertanácsal pénteken volt együttes ülésünk. Azonkívül a miniszteriumokban szakembereink folytatják a tárgyalásokat. Szerdán újabb minisztertanács lesz, amelyen részt veszünk és amellyel reméljük, hogy be is fejezzük a tárgyalásokat.

Addig is tájékoztatásképpen néhány adatot akarok itt feltárni az elintéztetnek tekinthető ügyekről. Ismeretes, hogy Északkelet-Erdély bekapcsolása igen sok sérelmet hozott számunkra. A besorolás, ahelyett, hogy 1–2 hét alatt végbe ment volna, még ma sincs befejezve. És amikor a besorolások véget értek, kénytelenek voltak azokat megfellebbezni, mert kint, hogy a székely megyékbe 90–95 százalékosan a Vörös Hadsereg elől elmenekült bukovinai és besszarábiai fasisztákat tettek. A besorolást felelős közegek ekkor azzal érvelték, hogy nem állott rendelkezésre kellő iskolai képzettséggel rendelkező magyar munkaerő és érettségi szükséges ahhoz, hogy közhatalmat tölthessenek be. A kormány demokrata tagjai megmondták, hogy nem az iskolai végzettség a fontos, mert az iskolák nyilasfiókat és legionáriusokat neveltek és, ha az érettségit nézzük, sohasem lesz demokrácia. A kormánynak több olyan minisztere is van, akinek 4–5 elemije van és mégis megfelelőképpen vezeti az országot.

## A kormánnyal folyó megbeszélések eredményei

A belügyminisztériumban folytatott tárgyalások eredményeképpen elértük, hogy a csendőrség 60 százalékát a nemzetiségi arányszám szerint a helyi lakosságból állítjuk össze. A személyeket a helyi demokratikus szervezetek ajánlásai alapján jelöljük ki. A nyelvhasználat tekintetében elrendelték, hogy minden hivatalos közleményt és rendeletet magyar nyelven is jelentessenek meg olyan közigazgatási körzetben, ahol magyar lakosság is van. Ami az állampolgársági kérdést illeti úgy döntöttek, hogy csak azoknak kell az országot elhagyniok, akik 1945 szeptember 1-ig idegen országból szüvegetek, vagy azoknak, akik 1940 után jöttek Erdély területére, közben elmenekültek és most újból visszatérnek. Újabb rendelkezés ezek is megmaradhatnak az országban.

Az összes politikai gyűjtőtáborokat bizottság fogja felülvizsgálni, amelyben a demokrata szervezeteken kívül a Magyar Népi Szövetség is részt vesz. Intézkedés történt, hogy azokat az internáltakat, akiknek az ügyét kivizsgálták, szabadon bocsássák.

A Vörös Hadseregnek Erdélybe való bevonulása után több magyar parasztot és munkást, akiknek demokrata magatartása közismert volt, a reakciós hatóságok mint partizánokat összeszedték és átadták a szovjet hatóságoknak. Ezeknek az érdekeiben érintkezésbe léptünk a szovjet katonai hatóságokkal. Azt a választ kaptuk, hogy ezek a katonai foglyokkal együtt vannak és rövidesen hazatérhetnek.

A Magyar Népi Szövetség kérésére új egészségügyi besorolási rendelet készül, amely tekintetbe fogja venni a nemzetiségi arányszámot. Az arra hivatott bizottságban a Magyar Népi Szövetség is helyet foglal. Földművelésügy. A Csiki Magánjavak az állami rezervákból visszaállítottak. Ezeknek a magánjavaknak az ügye

25 éve vita tárgyát képezi, míg végül államosították. Az ügyet a genfi nemzetközi bizottság is letárgyalta de eredménytelenül. Groza miniszterelnök most elismerte, hogy ezek a javak a csikmegei népet illetik meg.

Éppen az állampolgársági törvénnyel kapcsolatban érte a magyarságot a földreformmal kapcsolatban egy másik nagy sérelem. Azokat, akik átmentek, hogy ne foganak fasiszta fegyvert, idegen állampolgárnak minősítették, Torda megyében 2–3 holdas birtokokat is kisajátítottak mint idegen vagyon. Ebben az ügyben is közbenjártunk és a földreformot a nemzetiségi sérelmek figyelembevételével felülvizsgálták. A kormány bizottságot küldött ki, a Magyar Népi Szövetség részvételével ebben az ügyben.

Sok magyar köztisztviselő és állami szolgálatban levő szakmunkás vesztette el a múltban nyelvvizsga köve kezében hivatalát. A minisztertanácsban Groza miniszterelnök megígérte, hogy a nyelvvizsga következtében elbocsátott tisztviselőket visszahelyezik jogaikba.

Foglalkoztunk a minisztertanácsban a katonakeréssel is. Ismerjük azokat a mesterkedéseket, amelyeket Antonescu fasiszta kormánya folytatott. Emlékeztet még mindenki előtt a munkaszolgálatos rendszert. Ezeket a munkatáborokat mikor a feiosztási rendelet megjelent, az illetékes reakciósok átalakították különböző zászlóaljakkal, hogy a rendelet ne vonatkozzék rájuk. Egyik városból a másikba hurcolták őket. Ekkor felhívtunk minden tagot, hogy bárhová vigyék őket, jelentsek ezt szervezeteinknél. Így tudtunk rendet teremteni, az ügyet figyelemmel kísérni és az illetékes minisztérium elé terjeszteni. Most Északkelet-Erdély bekapcsolása után, természetes, hogy a katonai ügyeket is rendezni kell. Igen sok helyről panasz érkezett, hogy az embereket

különböző ürgyekkel benttartják, hogy valamelyik tisznek dolgozzanak, vagy más címen foglalkoztassák. Elvonják őket a legszürgősebb mezei munkától. Amikor kormányunk elé terjesztettük az ügyet megígérték, hogy a legrövidebb időben beül rendeletet adnak ki, melynek értelmében senkit sem tarthatnak bent semmilyen egyéni célra, és a jelentkezéseket a helyi katonai hatóságok fogják elintézni.

Az újjáépítés megkívánja, hogy mindenki a saját helyén végezze munkáját. A kik nem ezt csinálják, a demokrácia elleneségei. Ez a Magyar Népi Szövetség politikai felfogása, amely a demokrata Groza-kormány politikáját is fedi. A Magyar Népi Szövetség szervezeti politikája egészséges, harcos, független nemzetiségi szervezet. Belpolitikánk egységes és azor alapszik, hogy egyenlő félként és szövetségeseiként, testvéri együttműködést valósítsunk meg a Nemzeti Demokrata Arcvonal s tagszervezeteivel. A Groza-kormány egészséges nemzetiségi politikája biztosíték arra, hogy semmilyen reakciós mesterkedés nem hoz olyan kormányt, amely az igazi demokrácia létrehozását megakadályozza. Nem akarunk olyan kormányt, amely jogfosztó politikájával újra a nyomorba és rabszolgaságba döntene és amely a rablógylkos világ-háborúhoz vezetett.

Külpolitikánk szintén következetes és ha bent a demokráciát szolgáljuk, kint ugyanezt tesszük. Szoros baráti kapcsolatokat akarunk a szomszédos országok népeivel, főképpen a Szovjetszövetség szabad népeivel, akik vörös néphadseregükkel számunkra is kivívták a szabadságot.

## A vezető nem parancsolója, hanem szolgálója a népnek

A demokrata munkásság és parasztság átvette történelmi szerepét. A bot a mi kezünkben van és oda fogunk sújani vele, ahol megkívánja a népi érdek! Remélem, megértették testvéreink ezt a kötelességet, amely mindnyájunkra hárul. Azt a munkát, amit vállaltunk, képtelenek vagyunk elvégezni tömegeink támogatása nélkül. S ha az eredmény nem lesz olyan, mint azt a magyarság érdekei megkívánják, elsősorban azok a tömegek lesznek a hibásak, akik nem veszik tudomásul, hogy a vezető nem parancsolója, hanem szolgálója a népnek. Amit a népakarat kíván, azt mi mint végrehajtó szervek akarjuk véghezvinni.

Éljen a Magyar Népi Szövetség! Éljen a romániai demokrata magyarság soha meg nem bontható egysége! Éljen a román-magyar testvéri együttműködés! Éljen a demokrata népek szabad testvéri szövetsége!

A tömeg mindvégig hatalmas lelkesedéssel kísérte a nagyjelentőségű beszédet. Groza miniszterelnök nevének említésekor állandóan felhangzott a Groza, Groza kiáltás. A magyar sérelmek orvoslásának bejelentésekor a tömeg lelkes ünneplésben részesítette Kurkó Gyárfás országos elnököt.

Ezután a nagygyűlés a következő határozati javaslatot fogadta el:

## A határozati javaslat

A Romániai Magyar Népi Szövetség Brassó város és környéki szervezeteinek 1945 augusztus 26-án megtartott nyilvános nagygyűlése, miután meghallgatta a szónokok beszédeit, akik a mai időszaki politikai és gazdasági kérdéseket tárgyalták, a következő határozati javaslatot fogadta el:

1. Teljes erőnkkel kivesszük a részünket az ország újjáépítésének munkájából és részt vállalunk a Románia gazdasági helyzetének feljavítása érdekében folytatott küzdelemben.

2. Lankadatlan harcot folytatunk a rémhírtérjesztők és kártevők ellen, az ország demokratizálódásának megerősítéséért és kiszélesítéséért, a fasiszmus és a reakció végleges megsemmisítéséért és a sovinszta maradványok teljes kiirtásáért.

3. Minden erőnket latbavetjük az együttélő népek közös munkájának elősegítéséért és kiteljesítése érdekében a népek testvériségének megteremtése céljából.

Éljen az együttélő népek testvérisége! Éljen a demokratikus Románia! Éljen a Romániai Magyar Népi Szövetség! Éljen a Nemzeti Demokrata Arcvonal! Éljen a demokrata Groza-kormány! Éljen a fel-

— UJ székházba költözött a MNSZ brassói szervezete. A Magyar Népi Szövetség brassói és

brassómezei szervezete a Vlad Tepes (Mester)-utca 16 szám alatti új helyiségébe költözött. - Távbeszélő szám 24-46.



szabadító Vörös Hadsereg! Éljen a szabad népek nagy barátja, Sztálin vezértábor-nagy!

Végül a nagygyűlés az alábbi táviratokat elküldését határozta el:

Groza Péter dr. miniszterelnöknek, Bukarest.

A romániai Magyar Népi Szövetség 1945 augusztus 26-án Brassóban megtartott nagygyűlés résztvevői kimondták, hogy minden erejükkel támogatják a Miniszterelnök ur elnöksége alatt álló kormány újjáépítő munkáját és teljes erejükkel résztvesznek abban a küzdelemben, amelyet Románia demokrata erői a fasizmus, a reakció és a sovinizmus végleges kiirtásáért és az együttélő népek közötti testvériségnek megteremtése érdekében folytatnak.

A Nemzeti Demokrata Arcvonal központi tanácsának, Bukarest.

A Romániai Magyar Népi Szövetség 1945 augusztus 26-án Brassóban megtartott nagygyűlése megújítja azt a szoros szövetséget, amely Románia demokrata magyarságát a Nemzeti Demokrata Arcvonalat alkotó demokrata politikai erőkhez kapcsolja és újból kifejezésre juttatja őszinte bizalmát a demokratikus összefogás Groza-kormányára iránt, amely biztosítja az ország újjáépítését, valódi demokratizálódását és az együttélő népek jogainak kiteljesedését.

## Büntetőszabályok a nemzetiségek jogvédelmének biztosítására

(Brassó) A Hivatalos Lap 176—1945 augusztus 6-iki száma közli a 629—1945 számú törvényt, amely a „kisebbség” elnevezést törli az ezen évben a nemzetiségekkel kapcsolatban hozott törvények szövegéből. Ugyanezen számban megjelent a 630—1945 törvény is, amely előírja azokat a büntetőszabályokat, amelyek a Nemzetiségek Alapokmányában lefektetett nemzetiségi jogvédelem biztosítására születtek. Az új törvény bünteti a faji eredet nyílt, vagy leplezett kutatását a nemzetiség és anyanyelv szabad megválasztása ellen elkövetett visszaéléseket, valamint a gyűlölet és viszálykeltés cselekményeit faji, nemzetiségi és vallásfelekezeti kérdésekben. A büntetések 3 havi és 3 évi elzárás, a pénzbüntetések pedig 10.000 és 100.000 lej közt váltakoznak. Lapunk jelenlegi szűk terjedelme miatt e fontos törvény részletes ismertetésére csak később kerülhet sor.

## A nép, a föld, a munka Székely Nemzeti Muzéumát akarja megvalósítani László Gyula dr. a kolozsvári egyetem régész-tanára, a MNSZ szakmegbízottja

(Brassó.) László Gyulának, a kolozsvári magyar egyetem fiatal régész-tanárának a neve nem ismeretlen olvasóközönségünk előtt. „A honfoglaló magyarság élete” című könyvében, melyben értékes kutatómunka eredményeit szíri le, lelkes méltatás jelent meg lapunkban. Szemlér Ferenc, a cikk írója, a könyvismertetésen keresztül megajánlta a fiatal erdélyi tudós emberi arcát is, felemlítve, hogy Kievdő ő mentette meg az ottani szovjet gyűjteményeket a náciak romboló dühétől. De nevé megtaláljuk a Petőfi-napok izlőses plakátján: ezt már László Gyula a művész rajzolta, aki semmiben sem marad el az alkotószellemű tudós és az avatott tollú író mögött. Ha mindehhez hozzáfesszük, hogy a bukaresti Petőfi-ünnepségen ugyanez a László Gyula éreztette — a szokványos előadási készséget mesz-sze tulszárnyaló egyéni meglátástól — az igazi költő szellemi nagyságát: előttünk áll a maga teljességében a haladó szellemű fiatal erdélyi értelmi réteg egyik kiváló képviselője, akit méltán sorolhatunk legszilárdabb értékeink közé.

László Gyula dr. most a Székelyföldre való utaztában néhány órát Brassóban tölt.

## Nagykövetségi rangra emelték a bukaresti szovjet és a moszkvai román követségeket

(Bucuresti.) A Szovjetszövetség kormánya közölte a román kormánnyal, hogy a bukaresti szovjet követséget nagykövetségi rangra emelte fel. Egyben közölte, hogy hozzájárulást adta a moszkvai román követségnek nagykövetségi rangra emelésére.

A bukaresti szovjet és a moszkvai román követségek nagykövetségi rangra való emelésével a Szovjetszövetség ismét tanujelét adta nagylelkiségének és első ízben a történelemben a győző nagyhatalom nagykövetsége emeli a legyőzött államban levő követségét.

## Folynak a nemzetiségi nyilatkozattételek előkészítő munkái

(Brassó) Nemrégiben beszámoltunk lapunkban arról a törvényről, amely minden román állampolgárnak módot nyújt arra, hogy egy éven belül tisztázza nemzetiségét. Ezt a községi eljárásánál, városban a polgármesteri hivatalnál kell nyilatkoznia bejelenteni. A nemzetiségi

nyilatkozatot — mint már megírtuk — az anyakönyvbe jegyzik be.

A brassói polgármesteri hivatal már meg is rendelte a szükséges írlapokat és a közeljövőben mindazok, akik tisztázni akarják nemzetiségüket, megtehetik a törvényes nyilatkozatot.

## A Szovjetszövetség demokrata-ellenesnek tartja az európai országokban lefolyó választások ellenőrzését

(Moszkva.) A Tass jelenti: Illetékes szovjet helyen azzal a ténnyel kapcsolatban, hogy a görögországi választásokra Anglia, az Egyesült Államok és Franciaország ellenőrzőket küldenek ki, a Tass távirati irodát a következő közlésére kéri fel:

— A szovjet kormány elutasító állásponton helyezkedik azzal kapcsolatban, hogy idegen államok ellenőrzést gyakoroljanak bármely országban megtartandó választáson, mert ez az eljárás a demokrácia alapelveivel ellentétes és sérti az illető ország felségjogait. A fentiek alapján a szovjet kormány visszautasította azt a javaslatot, hogy a Szovjetszövetség is résztvegyen a görögországi nemzetgyűlési választások ellenőrzésében.

(Csung-King.) A kínai főhadiszállás hivatalos jelentése szerint a kínai csapatok tegnap is folytatták az előnyomulást és több ezer kilométer széles arcvonalzakszon a városok és falvak ezreit foglalták el. A kínai csapatok tegnap reggel bevonultak a régi fővárosba, Pekingbe, továbbá Shanghajba és Nan-Kingba.

A Szovjet Tudósító Iroda jelentése szerint a Távolkeleten működő szovjet erők tegnap a Sachalin-szigeten újabb sikereket értek el. A hadműveletek során mintegy 60 ezer japán foglyot ejtettek. A szovjet csapatok elfoglalták Toyohara és Dotsioj sachalin-szigeti kikötővárosokat.

(Szófia.) A bolgár kormány elhatározta, hogy a tegnapi, augusztus 26-ára kitűzött képviselőválasztásokat elhalasztja.

## Miért nem vesznek fel Brassóban magyar nyelvű táviratot?

(Brassó) A Hivatalos Lap 1945 augusztus 6-iki számának 6795—96. oldalán jelent meg a 630. számú törvény, amelynek 6. szakasza szerint a nem hivatalos nyelven írt postai, távbeszélő vagy távirati szövegek visszautasítását vagy annak feladásának megakadályozását 5—10 ezer lej pénzbüntetéssel sújják. A törvény szövege világos és érthető. Nagyváradon — mint arról az „Új Élet” című városi lap augusztus 19-iki számából értesülünk, — már megkapták a Hivatalos Lap idézett számát és a törvény értelmében minden további nélkül fel is vesznek magyar nyelvű táviratot. A Hivatalos Lapot természetesen Brassóban is megkapták az illetékesek, de itt a postavezérgazgatóság egy korábbi tiltó rendelkezésére hivatkozva,

még a mai napig is megtagadják a magyar nyelvű táviratok továbbítását. Hogy a brassói postavezérgazgatóság kérdezte meg a postavezérgazgatóságot, hogy a tiltó rendeletet továbbra is fenntartják-e, vagyis magyarul szólva a brassói postavezérgazgatóság külön kérdi-e meg a vezérgazgatóságot, hogy a törvényt be kell-e tartania és hogy a vezérgazgatóság erre a távirati kérdésre válaszolt-e vagy sem, nemcsak hogy nem fontos, de egyenesen nevelges. A Hivatalos Lapban megjelent törvényt mindenkinek be kell tartania. Még a posta vezérgazgatóságának is.

Követeljük, hogy a brassói postán akadálytalanul vegyék fel a magyar nyelvű táviratokat. A törvényt elsősorban annak kell tiszteletben tartania, akire vonatkozik.

valósítottak meg, de ez nem jelenti azt, mintha mi másolni akarnánk...

E feladat nagyvonalúsága kiűnik sből is, hogy László Gyula szinte darabonként akarja felkutatni mindazt az értéket, ami fellelhető és a székely nép közkincsévé kell lennie.

Utál a sepsiszentgyörgyi Székely Nemzeti Múzeumnak a magyar kormány rendelkezése elszállított és később elpusztult kincseire.

— Magyarország bizonyos mértékig felelősséggel tartozik ezekért az elpusztult értékekért és kártérítésként szakembereket kérünk majd a muzeumi anyag kiválasztására és elrendezésére. Ugyanakkor megkeresést intézünk a magyarországi és bécsi muzeumokban található székelyföldi eredetű tárgyak átengedésére...

## Más tervek

László Gyulának ezenkívül más tervei is vannak. Egyeségek képtárlatát akar megrendezni, melynek anyagát egymaga válogatná ki. Előrebocsátja, hogy a legszorgalmasabb művészi igényekkel végzi majd a kiválogatást, mert a tárlat egységét, színvonalát csak úgy véli biztosíthatónak, ha nem irtalmaz egyetlen képet sem, ami nem őríti meg a megszabott mértéket. Ez annyiban jelent szakítást a múlttal, mert szinte bevett szokássá lett, hogy a sok képet beküldött festő egy-két „sikereit” alkotásának rendszerint helyet adtak.

A Fekete templom körülállványozott oldala előtt állunk. László Gyula szeme végigsiklik a letűnt évszázadok emlékeit őrző pompás épületen. Nincs megelégedve a helyreállított felfogásával s mindjárt néhány szóval elmagyarázza az újszerű törekvéseket e téren. Meglátja a Honterus szobron is a hibát, viszont az öltözék korszerűsége ellen nem emel kifogást.

Pent a templom hajójában szemével lebontani igyekszik mindazt, amit a későbbi századok alakítottak át vagy toldtak az építményhez s ami megbontja a stílusegységet.

Többen is körülálljuk és várjuk, hogy a holt kövekkel kivonatolva számunkra a sok-sok művészeti titkot, amit mi nem fejtethünk meg. Az egyik remekművű kapubejárát előtt csak néhány mondatot mond, de ez is elégséges, hogy többet lássunk, többet érezzünk.

— A gótika a kő értelme ellen elkövetett szándék a román stílussal szemben, ahol az anyag parancsának a művész maradéktalanul aláveti magát. A boltozatos, művészi kőművesi titkot gót templom-bejáratokban is van felkap: a kisebbségek világegyetem érzékeltetése...

Szinte érezzük: milyen jó dolog lehet László Gyula tanítványának lenni és kíséretében bebarangolni a régi tálakat. Mennyivel könnyebb lehet a múlt ismeretében megérteni a kort és megérteni a haladás parancsoló szükségszerűségének hitében. Lehet-e egyáltalán elképzelni szebb módszert, minthogy az előző nemzedék szakadékainak kibetűzésében, a fejlődés folyamánál hol lassu, hol pedig gyorsuló sodrán végighaladva, megismerjük a történelmi igazságot, amit az önző édek elkenődött, letagadott, előlított.

„Legyünk méltók a mai s messze előttünk járó Petőfi szelleméhez” — ez volt a vezérfonala László Gyula dr. egyetemi tanár a bukaresti Petőfi ünnepségen elmondott beszédének. Ha valaki igen, a kor ő valóban hivatott, hogy a történelmi tanulságai alapján példát és utmutatást adjon nekünk a demokratikus kötelességvállalásból, a kisnyes és önző érdekek fölé való emelkedésből, az új, igazabb és boldogabb világért való munkálkodás hitéből.

László Gyula jelképe annak, hogy az alkotó cselekedet a legfontosabb, mert ez az egyetlen, ami jogot ad az embernek, hogy a maga és a népe számára jobb jövőt igényeljen.

Sok-sok példamutató László Gyulára volna szükségünk, hogy az erdélyi magyar nép olyan értelmiségieket vallhasson a magáénak, akik valóban az egyetemes népérdeket szolgálják. Ellentétben az a reakcióval, amely zavarkeltései révén a maga önző érdekeit igyekszik kiszolgáltatni a néptömegekkel.

Karács Andor

## A Székely Nemzeti Múzeum újjászervezése

Mikor beszélni kezd, és a gyakorlott előadó és író egyszerű, de választékos szavaival elmondja a „terveket”, önkéntelenül is ceruza után kotorászok a zsemben. Már is sajnálom, hogy itt az után, a zajongó emberáradatban nem tudom papírra vetni eredeti megfogalmazásban, a maga csorbatlan egységében, mindazt, amit mond.

A Székely Nemzeti Múzeum újjászervezéséről beszél:

— A nép, a föld, a munka muzeumát akarjuk megvalósítani, hogy új

szempontok szem előtt tartásával, a Székely Nemzeti Múzeum ne csak holt anyagok tára legyen, hanem szerves kapcsolat fusson a néphez, a való élethez. Ehhez az összes székelyföldi városokban megtalálható gyűjteményeket akarjuk felhasználni hogy egybe ötvözzék mindazt, ami érték, új felfogásban, az elrendezés igazabb rendjében tárjuk fel. Ne legyen a muzeum a jövőben egyszerű nyilván-tartás, hanem hasznosítható anyag, amiből mindenki meríthet. Hasonló-szerű felfogást a Szovjetszövetségben



Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egvetemi Könyvtár © Fundatia pentru Scoală - BCU Cluj-Napoca.